

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยพืช ครั้งที่ ๑๓
(13th session of the Commission on Phytosanitary Measures – CPM13)
ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ ณ กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี

ตามที่ กรมวิชาการเกษตรและสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุม คณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยพืช (Commission on Phytosanitary Measures - CPM) ครั้งที่ ๑๓ ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ ณ กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี นั้น สารสำคัญของการประชุม โดยสรุปดังนี้

๑. การประชุม CPM เป็นการประชุมประจำปีของประเทศภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ (International Plant Protection Convention – IPPC) มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาให้การรับรองร่างมาตรฐานระหว่างประเทศด้านมาตรการสุขอนามัยพืช (International Standard for Phytosanitary Measures - ISPMs) รวมทั้งพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย แผนงานและการดำเนินงานด้านต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ โดยการประชุมครั้งที่ ๑๓ มีผู้แทนประเทศภาคีเข้าร่วม ๑๓๔ ประเทศ จากทั้งหมด ๑๘๓ ประเทศ

๒. ผลการประชุมที่สำคัญ มีดังนี้

๒.๑ ให้การรับรองร่างมาตรฐานระหว่างประเทศด้านมาตรการสุขอนามัยพืช (ISPM) รวม ๕ เรื่อง และยกเลิกมาตรฐาน ISPM ๑ เรื่อง ดังนี้

๒.๑.๑ รับรองมาตรฐาน ISPM จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่

๑) draft 2015 and 2016 amendments to ISPM 5 Glossary of phytosanitary terms

๒) draft revision of Annex 1 Approved treatments associated with wood packaging material and Annex 2 (The mark and its application) to ISPM 15 (Regulation of wood packaging material in international trade): inclusion of the phytosanitary treatment Sulphuryl fluoride fumigation and revision of the dielectric heating section

๓) draft Revision of ISPM 6 Surveillance

๔) draft ISPM on Requirements for the use of temperature treatments as phytosanitary measures

๒.๑.๒ รับรองมาตรฐานวิธีปฏิบัติ (treatment) เพื่อกำจัดศัตรูพืชในสินค้าพืชและผลิตภัณฑ์ ๑ เรื่อง คือ draft PT: Heat treatment for *Bactrocera dorsalis* on *Carica papaya*, Annex to ISPM 28 (Phytosanitary treatments for regulated pests).

๒.๒ ให้ยกเลิกมาตรฐาน ISPM 30 Establishment of areas of low pest prevalence for fruit flies (Tephritidae) โดยนำรายละเอียดของมาตรฐานฉบับนี้ไปรวมไว้ในมาตรฐาน ISPM 35 Systems approach for pest risk management of fruit flies เนื่องจากที่ประชุมเห็นว่า การจัดตั้งพื้นที่ที่มีแมลงวันผลไม้ระดับต่ำ เป็นมาตรการด้านสุขอนามัยพืชหนึ่งที่จะนำมาใช้ร่วมกับมาตรการอื่นๆ ในรูปแบบการจัดการเชิงระบบ (system approach) สำหรับจัดการความเสี่ยงของแมลงวันผลไม้ ดังนั้นจึงควรรวมไว้ด้วยกันใน ISPM 35

๒.๒ ให้ความเห็นชอบการแก้ไข Term of Reference และ Rule of Procedure ของคณะกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการด้านการเงิน (Financial Committee) และคณะกรรมการมาตรฐาน (Standard

Committee) โดยเพิ่มเงื่อนไขการเข้าร่วมประชุมของบุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมมากขึ้นในการประชุม

๒.๓ ที่ประชุมยังไม่รับรองร่าง IPPC Strategic Framework for 2020 – 2030 ซึ่งจะเป็นกรอบการทำงานของสำนักเลขาธิการ IPPC และประเทศภาคีในอนาคต เนื่องจากมีการอภิปรายอย่างกว้างขวางและมีข้อคิดเห็นจำนวนมาก จึงขอให้ปรับแก้ไขแล้วเวียนให้ประเทศภาคีให้ความเห็นอีกครั้ง ประเด็นที่สำคัญ เช่น การรับมือกับภาวะโลกร้อนที่จะมีผลกระทบต่อการระบาดของศัตรูพืช การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังศัตรูพืชระดับสากล การอำนวยความสะดวกทางการค้าด้วยใบรับรองสุขอนามัยพืชแบบอิเล็กทรอนิกส์และจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชจากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) โดยให้เวียนขอข้อคิดเห็นผ่านระบบ online comment system เป็นเวลา ๒ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึง วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

๒.๔ รับทราบความคืบหน้าของกิจกรรมต่างๆที่สำนักเลขาธิการ IPPC ได้ดำเนินการ ได้แก่

๒.๔.๑ โครงการนำร่องแนวทางเฝ้าระวังศัตรูพืชเป้าหมาย ๓ ชนิด ได้แก่ แบคทีเรีย *Xylella fastidiosa*, แมลงวันผลไม้ *Bactrocera dorsalis* complex และ Invasive ants ที่ประชุมเห็นว่าโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว จึงควรประเมินผลสำเร็จของโครงการโดยคณะกรรมการ Implementation and Capacity Development Committee และนำมารายงานให้ประเทศภาคีทราบในการประชุม CPM ครั้งที่ ๑๔ นอกจากนี้มีการรายงานการระบาดของหนอนกระทู้ (fall armyworm) ในประเทศแถบแอฟริกา สร้างความเสียหายกับผลผลิตทางการเกษตรเป็นวงกว้าง ประเทศที่มีการระบาดขอให้พิจารณาศัตรูพืชนี้เพิ่มในโครงการเฝ้าระวังศัตรูพืชด้วย ทั้งนี้ผู้แทน FAO จะมีการหารือแนวทางช่วยเหลือต่อไป

๒.๔.๒ ระบบการใช้ใบรับรองสุขอนามัยพืชแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ประชุมรับทราบรายงานความก้าวหน้าการทดลองใช้งาน HUB และระบบ Generic ePhyto National System (GeNS) โดยประเทศนำร่อง ซึ่งให้ผลเป็นที่น่าพอใจ ที่ประชุมจึงขอให้มีการวางแผนการขยายผลการใช้งานกับประเทศภาคีอื่นๆ โดยขอให้จัดทำเป็นแผน ๕ ปีที่มีการกำหนดรายละเอียดด้านการเงิน รวมถึงค่าธรรมเนียมการใช้งาน Hub และโมเดลธุรกิจในการบริหารจัดการให้ชัดเจนและนำเสนอในการประชุม CPM ครั้งที่ ๑๔

๒.๔.๓ มาตรการดูแลความสะอาดของตู้ขนส่งสินค้าทางทะเล (sea container) ที่ประชุมรับทราบผลการดำเนินงานของคณะทำงานที่ได้จัดทำแผนปฏิบัติการระยะเวลา ๕ ปี เพื่อศึกษามาตรการที่มีอยู่ในปัจจุบันว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชที่จะติดมากับตู้ขนส่งสินค้าทางทะเลหรือไม่ โดยคณะทำงานขอความร่วมมือประเทศภาคีให้ช่วยเก็บข้อมูลการปฏิบัติของแต่ละประเทศสำหรับนำมาประเมินผล นอกจากนี้ผู้แทนประเทศจีนขอให้พิจารณาระยะเวลาการศึกษาเรื่องนี้ลงและขอให้พิจารณากำหนดเป็นมาตรฐาน ISPM ให้เร็วขึ้นเพื่อนำมาบังคับใช้ เนื่องจากสถิติการตรวจพบศัตรูพืชในตู้ขนส่งสินค้าทางทะเลที่นำเข้าประเทศจีนมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามข้อเสนอดังกล่าวไม่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม

๒.๔.๔ การหามาตรการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชที่อาจเกิดจากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ซึ่งประเทศต่างๆเห็นตรงกันว่ามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นต่อเนื่อง โดยที่ประชุมขอให้คณะกรรมการ Bureau จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศภาคีรับมือกับความเสี่ยงศัตรูพืชที่เกิดจาก e-commerce และนำเสนอที่ประชุมพิจารณาในการประชุม CPM ครั้งที่ ๑๔

๒.๕ ที่ประชุมยังไม่สามารถหาข้อสรุปในแนวคิดการจัดทำมาตรฐาน ISPM ที่เฉพาะเจาะจงกับสินค้า (commodity) หรือเส้นทางผ่าน (pathway) เนื่องจากยังไม่มี ความชัดเจนถึงประโยชน์ของการจัดทำมาตรฐาน

ดังกล่าว โดยได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาพิจารณาหาเหตุผลความจำเป็นและแนวทางดำเนินการของการจัดทำมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงกับสินค้าและเส้นทางผ่าน และขอความร่วมมือประเทศภาคีสันับสนุนเอกสารอ้างอิงต่างๆที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา นอกจากนี้ เนื่องจากยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ ที่ประชุมจึงให้ชะลอการจัดทำมาตรฐานสินค้าจำนวน ๒ เรื่องไว้ก่อน ได้แก่ ร่างมาตรฐาน ISPM เรื่อง International movement of grain และ International movement of cut flowers and foliage

๒.๖ สำนักเลขาธิการ IPPC รายงานความคืบหน้าการเตรียมการสำหรับปี ๒๕๖๓ ที่กำหนดให้เป็น International Year of Plant Health (IYPH) แผนงานดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจาก FAO Conference แล้ว ลำดับต่อไปจะต้องเสนอที่ประชุม UN secretary general เพื่อให้มีการประกาศรับรองอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้การประชุม The Second Committee of the United Nation Assembly มีกำหนดจัดขึ้นในเดือนตุลาคมหรือพฤศจิกายน ๒๕๖๑ ดังนั้นสำนักเลขาธิการ IPPC จึงขอให้ประเทศภาคีช่วยแจ้งตัวแทนของแต่ละประเทศที่จะเข้าร่วมประชุมดังกล่าว ให้ช่วยสนับสนุนแผนงาน IYPH ด้วย

๒.๗ ให้การรับรองการเสนอชื่อผู้แทนภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกเพื่อทำหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ดังนี้

๒.๗.๑ Mr Wang FUXIANG ผู้แทนจากสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นตัวแทนของภูมิภาคทำหน้าที่ใน CPM bureau ทดแทนผู้แทนจากสาธารณรัฐเกาหลีที่ครบวาระ

๒.๗.๒ Mr Feng XIAODONG ผู้แทนจากสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นตัวแทนภูมิภาคทำหน้าที่ในคณะกรรมการมาตรฐาน (Standard Committee-SC) ทดแทนผู้แทนประเทศเวียดนามที่ครบวาระ

๒.๗.๓ Ms Chonticha RAKKRAI ผู้แทนประเทศไทย เป็นตัวแทนภูมิภาคทำหน้าที่ผู้แทนสำรองในคณะกรรมการมาตรฐาน (Standard Committee Potential Replacement) ทดแทนตำแหน่งที่ว่าง

๒.๘ กำหนดการประชุม CPM ครั้งที่ ๑๔ ในวันที่ ๑ - ๕ เมษายน ๒๕๖๒ ณ สำนักงานใหญ่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี